

עונה
29 2012
2013

בין קודש לחול

הקאמרטת הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

הקאמרטה הישראלית ירושלים

המייסד והמנהל המוסיקלי: אבנר בירון
מלחין הבית: יוסף ברדנשווילי

חברי התזמורת

כינור ראשון	כינור שני	ויולה	צ'לו	קונטרבאס	אבוב	קרן יער
ארנולד קוביליאנסקי* נטלי שר* כרמלה ליימן** מיכאל בויאנר פאבל גלגנוב רומן יוסופוב סופיה קירסנובה	אטיין מנרי* אדוארד רזניק** זינה לויין קרן ליפקר מיכאל קונצביץ'	מיכאל פלסקוב* דורון אלפרין מיכאל יאבקר בוריס רימר אנדריי שפלניקוב	צבי אורליאנסקי* יפים אייזנשטד* מרינה כץ* אלכסנדר סינלניקוב**	דמיטרי רוזנצוויג* גנאדי ליטבין חליל אסתי רופא*	מוקי זוהר* אורי מירז בסון מאוריציאו פאז* קריסטיונס גריגס	מרט גורביץ' חצוצרה

נגנים אורחים: מתן דגן, כינור; נעמה נוימן, חליל; איליה שוורץ, אלכס גורפינקל, קלרינט; רם אורן/דמיטרי לויטס, חצוצרה וקרן דואר; יואב ליפשיץ, טימפני; איריס גלוברזון-הירש, עוגב

חברי העמותה וחברי הוועד המנהל

*חברי הוועד המנהל

פרופ' רות ארנון*, יו"ר יעקב אייזנר* אלי אייל	ד"ר חנן אלון יצחק אלרון* שמשון ארד	פרופ' אבי בן בסט פרופ' בני גיגר* עו"ד יאיר גרין*	רוברט דרייק פרופ' משה הדנו* ניסים לוי	פרופ' מנחם פיש* פרופ' אורי קרשון ברוך שלו*
--	--	--	---	--

הצוות האדמיניסטרטיבי

מנהל כללי: בן ציון שירה מנהל אדמיניסטרטיבי: מיכאל קונצביץ' מפיקה וספרנית: אביגיל סנדלר	מנהל שיווק: איתי שיקמן מכירות: דגן פדר מנהל במה: ואלרי אקסיונוב	יועץ משפטי: עו"ד עמי פולמן הנהלת חשבונות: שרית יצחקי	העוגב, שנבנה ע"י גדעון שמיר, והטימפני הועמדו לרשות התזמורת באדיבות קרן התרבות אמריקה-ישראל
--	---	---	---

מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 | בימים א'-ה' 09:00-17:00

משרד התזמורת: רח' ההגנה 13, הגבעה הצרפתית, ירושלים | טל: 02-5020503 | פקס: 02-5020504
כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com | אימייל: info@jcamerata.com

התזמורת נתמכת על ידי: משרד התרבות והספורט | עיריית ירושלים, האגף לתרבות | קרן מרק ריץ'
ומסתייעת בתורמים שונים.

בין קודש לחול

ירושלים / מינהל קהילתי, הגבעה הצרפתית
יום ו', 21.6.13 בשעה 11:00 (קונצרט מיוחד עם תהליך העבודה)

תל אביב / מוזיאון תל אביב לאמנות
מוצ"ש, 22.6.13 בשעה 21:00
יום א', 23.6.13 בשעה 20:30
יום ה', 27.6.13 בשעה 20:30
יום ו', 28.6.13 בשעה 13:00

ירושלים / אולם הנרי קראון
יום ג', 25.6.13 בשעה 20:30

כרמיאל / היכל התרבות
יום ד', 26.6.13 בשעה 20:00

אבנר בירון מנצח
דניאלה לוגסי סופרן
נעמה גולדמן מצו סופרן
איתן דרורי טנור
נח בריגר בריטון
המקהלה הישראלית הקאמרית
ע"ש גארי ברתיני
מנהל מוסיקלי: רונן בורשבסקי

• **וולפגנג אמדאוס מוצרט** (1756-1791)
סרנדה לתזמורת מס' 9 ("קרן הדואר")
ברה מז'ור ק' 320

הפסקה

• **לודוויג ואן בטהובן** (1770-1827)
מיסה בדו מז'ור אופוס 86

בשער: כיכר בעיר העתיקה של פראג.
פסל הרפורמטור יאן הוס, קתדראלת טין
ועוברי אורח. הכיכר מוכרת על ידי אונסקו
כאתר מורשת עולמית.

חדשנות ומעוף מאפיינים את המנצח והחלילן אבנר בירון, מייסדה, מנהלה ומנצחה הקבוע של הקאמרה הישראלית ירושלים. בעבודה שיטתית ויצירתית הקנה לתזמורת יוקרה בארץ ובעולם והופעותיה תחת שרביטו זוכות לשבחי הביקורת, לאמון המנויים הוותיקים ולהערכת המצטרפים החדשים. מלבד 29 עונות הקונצרטים על בימות המוסיקה בארץ, הופיעה הקאמרה הישראלית ירושלים באולמות המרכזיים של פריס, אמסטרדם, ברלין, לוצרן, באזל, ז'נבה, מדריד, ניו יורק, וושינגטון, לוס אנג'לס, שיקגו, אלסקה, בייג'ין, שנחאי, טביליסי, ירוואן ועוד.

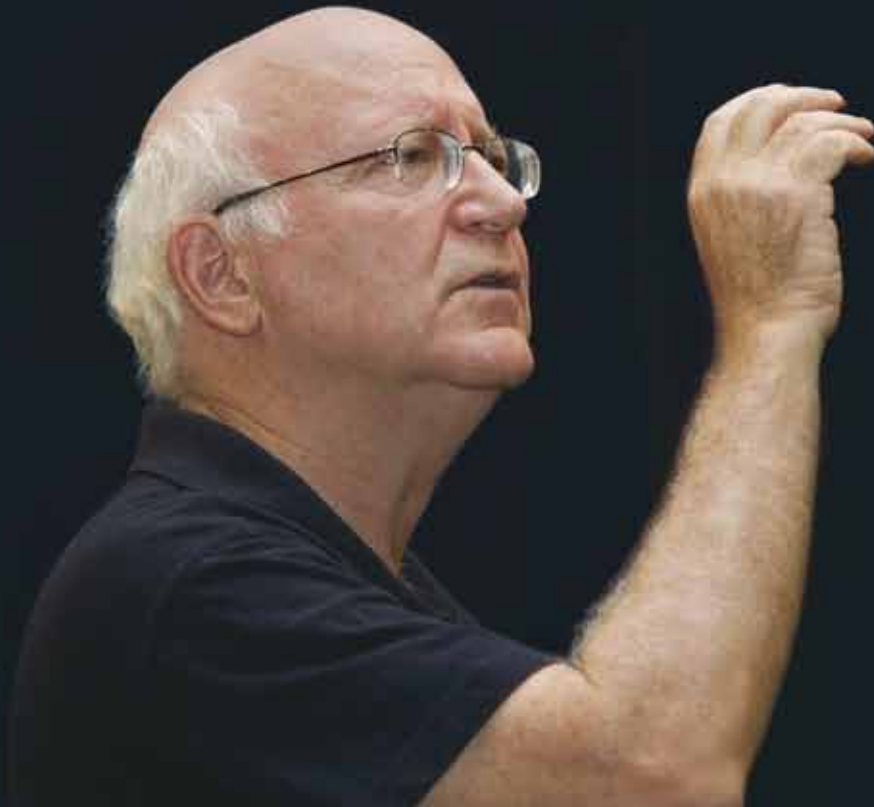
לצד העלאת נכסי צאן הברזל של המוסיקה הקלאסית, אבנר בירון משלב ברפרטואר הקאמרה יצירות מעניינות ונדירות מן המוסיקה העולמית והוא מזמין בעבור התזמורת יצירות חדשות ממלחינים ישראלים. חלק ניכר מזמנה וממרצה של התזמורת מיוחד לפעולות חינוך למוסיקה בקרב תלמידים בירושלים וברחבי הארץ.

את הקריירה המוסיקלית שלו החל אבנר בירון כחלילן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית ובתזמורת הקאמרית הישראלית. לפני כן למד ביולוגיה באוניברסיטה העברית והשתלם בניצוח באקדמיה למוסיקה בווינה ובמוצרטאום של זלצבורג. גישתו למוסיקה ולאניטרפרטציה מושפעת מהשכלתו הרחבה במוסיקה ובמדע. כחלילן הירבה להופיע בירון בהרכבים קאמריים וברסיטלים וניהל כיתות אמן רבות משתתפים בארץ

ובחוץ לארץ. כמורה וכמחנך העמיד דורות של חלילנים ושל מורים לחליל. הוא אף הקים את "אנסמבל סולני הגליל", הרכב וירטואוזי שזכה להצלחה בינלאומית בזמן קצר.

אבנר בירון ניצח על התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור והסינפונויטה באר שבע, והוא מוזמן לנצח על תזמורות ברחבי העולם. כמוכן כיהן כמנהל המוסיקלי של פסטיבלים, ביניהם "אבו גוש" ו"מי מוסיקה וטבע בגליל".

ב-1994 נתמנה בירון לראש האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. בשלוש הקדנציות של כהונתו הצעיד את האקדמיה להישגים מרשימים: הוא יזם פתיחת מחלקה למוסיקה מזרחית, הקים את התזמורת הקאמרית של האקדמיה ויסד את הפקולטה למוסיקה רב-תחומית. בירון נבחר לכהן כחבר הועדה המתמדת של ארגון האקדמיות הגבוהות למוסיקה באירופה (AEC). ב-2005 זכה בפרס שרת החינוך על מצוינות ותרומה אמנותית רבת שנים בתחום המוסיקה בארץ.

מנהל מוסיקלי: רונן בורשבסקי

המקהלה הישראלית ע"ש גארי ברתיני הוקמה בשנת 2009 ע"י חגי גורן וקבוצת אנשי ציבור ומוסיקה, אשר שמו להם למטרה לגבש מקהלה מקצועית, שתוכל לספק את צרכי התזמורות המובילות בארץ בביצוע אורטוריות ויצירות אופראיות. עד כה הופיעה המקהלה עם הפילהרמונית הישראלית בניצוח זובין מהטה, רוברטו אבאדו, הרברט בלומסטדט, קזושי אונו, קורט מאזור, ולדימיר יורובסקי ואשר פיש ועם הסימפונית חיפה בניצוחו של נועם שריף.

המקהלה הישראלית הקאמרית ע"ש גארי ברתיני היא הגוף הייצוגי של המקהלה ומונה 24-30 זמרות וזמרים. המקהלה, בהדרכת רונן בורשבסקי, מתמקדת בביצוע רפרטואר א-קפלה מכל התקופות ומקיימת פרויקטים משותפים עם תזמורות קאמריות. המקהלה הופיעה, בין השאר, עם הקאמרית הישראלית, תזמורת "נובה אמדיאוס" מרומא ועם אנסמבל בארוקדה. באפריל 2012 קיימה המקהלה מסע קונצרטים באיטליה וזכתה להצלחה רבה. זו הופעתה הראשונה עם הקאמרטה הישראלית.

רונן בורשבסקי, מנצח

רונן בורשבסקי, יליד ישראל, למד בקונסרבטוריון הישראלי בתל אביב אצל סטיבן סלואן, סיים תואר ראשון בניצוח באקדמיה למוסיקה בתל אביב בהדרכת נועם שריף ותואר אמן באקדמיה למוסיקה בירושלים בהדרכת מנדי רודן. הוא זכה בפרסים בתחרויות ניצוח בינלאומיות בדנמרק ובפינ, והשתלם בטנגלווד אצל סייגי אזווה

חברי המקהלה

סופרן: מירב אלדן, ביאטה ליפסקה, יערה מיטלמן, שקד סטרול, אדוה סלע, שירה פטשורניק, סבטלנה קוסייטובה, נגה שחר, רויטל שמרלינג.
אלט: דניאל אשל, גוני בר סלע, ענולה ימפל, דנה כזמה, כרמל עמית, נועה צחובל, מיכל קושניר, מיכל קליין.
טנור: אלן אשכנזי, חגי גריידי, כפיר לוי, כריסטיאן ליב, חיים פרידלנדר, אלון קליין, איתמר תדהר.
בס: יעקב בש, חגי גורן, יואב וייס, אלון חזן, רמי לפידות, מוטי סטפק, אייל קליין.

בסיוע מלגת קרן קוסביצקי; באותה תקופה עבד עם כמה מגדולי המנצחים בעולם.

בארץ ניצח בורשבסקי על כל התזמורות החשובות, ובהן הפילהרמונית הישראלית, שבה הוא משמש עוזר מנצח לצד מאסטר מהטה. כמו כן ניצח בגרמניה, ליטא, איטליה, ארצות הברית ויפאן. הוא שימש כמנצח הקבוע של מקהלת "זמרי פילהרמוניה", המנהל המוסיקלי והמנצח של מקהלת האיחוד ומנצחה הראשי של מקהלת אורטוריו ירושלים. בשנים האחרונות בורשבסקי מכהן כמורה לניצוח מקהלות בבית הספר הגבוה למוסיקה בוכמן-מהטה בתל אביב.

צילום: אוהד רחמי

דניאלה לוגסי, בוגרת בית הספר הגבוה למוסיקה על שם בוכמן-מהטה באוניברסיטת תל אביב, שרה באופן קבוע עם תזמורות רבות בארץ ובהן התזמורת הפילהרמונית הישראלית. היא גילמה את תפקיד הכוהנת הגדולה בהפקה של האופרה **אאידה** מאת ורדי בניצוח זובין מהטה ואת תפקיד **ברטה בהספר מסביליה** לרוסיני בניצוח רוברטו

אבאדו. באופרה הישראלית הייתה פּרילֶפָה בפיק **דאם** של צייקובסקי ופפגנה **בחליל הקסם** של מוצרט. בתיאטרון הקאמרי (בשיתוף האופרה הישראלית) הופיעה באופרה של נאוה סמל ואלה מילך-שריף **לעוף מכאן**.

בשנים האחרונות ביצעה דניאלה רפרטואר קונצרטי רחב עם מיטב התזמורות בארץ, בין היתר - **הרקוויאם** של מוצרט, **מיסת נלסון** של היידן ו**אליהו** של מנדלסון. בבדפשט שרה את תפקיד הסופרן **במיסה בדו מינור** של בטהובן בניצוח גאבור הולרונג. בשנת 2012 הוזמנה דניאלה לוגסי לשיר באירוע הפתיחה החגיגי של ועידת הנשיא בבנייני האומה בירושלים.

דניאלה לוגסי זכתה בפרסים הראשונים בתחרות לזמרה ובתחרות למוסיקה קאמרית מטעם בית הספר למוסיקה בוכמן-מהטה. כמו כן זכתה במלגות הצטיינות של בית הספר, במלגת קרן התרבות אמריקה-ישראל ובמלגה מיוחדת ומשותפת לאופרה הישראלית ולבית הספר למוסיקה בוכמן-מהטה.

באחרונה החלה דניאלה להגיש פינות תרבות ואקטואליה בערוץ 2 ובערוץ הכנסת והוציאה תקליט שדרים ראשון בדרך לתקליטור שכולו פופ-אופרה.

צילום: יוסי צבקר

נעמה גולדמן בוגרת האקדמיה למוסיקה על שם רובין בירושלים ו"מיתר אופרה סטודיו" של האופרה הישראלית. היא זוכת מלגת קרן התרבות אמריקה-ישראל, מלגת בסר ומלגות אלי לאון. נעמה הופיעה כסולנית בקונצרטים עם רוב התזמורות בארץ, ובהן הפילהרמונית הישראלית, הסימפונית ירושלים רשות השידור,

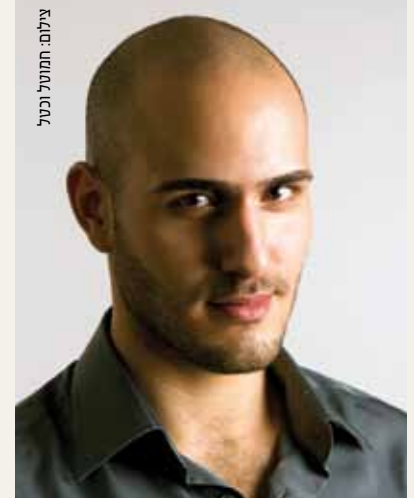
הסימפונית הישראלית ראשון לציון, הקאמרית הישראלית ואנסמבל סולני תל אביב.

באחרונה נטלה עליה - בהתראה של שעות ספורות - את גילום **כרמן** באופרה של ביזה בהפקת האופרה הישראלית למרגלות המצדה בניצוח דניאל אורן. עוד תפקידים שביצעה בהפקות האופרה הישראלית: לולה **בקוואלריה רוסטיקנה** למסקני, קרולקה **בינופה** של ינאצ'ק, אליסה **בלוצ'יה די למרמור** של דוניצטי, קייט פינקרטון **במאדאם בטרפליי** לפוצ'יני, מדלנה **בריגולטו** מאת ורדי, החתול **באליסה בארץ הפלאות** מאת דוד זבה ועוד.

בהפקות "מיתר האופרה סטודיו" הייתה שרלוט **בוורת** של מסנה, הנזל **בהנזל וגרטל** של הומפרדינק, סינדרלה ותיסבה **בסינדרלה** מאת רוסיני, כרובינו ומרצ'לינה **בנישואי פיגרו** למוצרט, הגבירה השנייה **בחליל הקסם** של מוצרט, אורלובסקי **בהעטלף** של יוהאן שטראוס, **לל בעלמת השלג** של רימסקי-קורסקוב ועוד.

נעמה הופיעה כסולנית בפסטיבלי "מוסיקה סקרה" בגרמניה ובבלגיה ובקונצרטים באנגליה, שוויץ, אוסטרליה ודרום קוריאה.

זו הופעתה הראשונה עם הקאמרה הישראלית בירושלים.

צילום: חמוטל וכטל

איתן דרורי למד זמרה אצל פנינה ענבר, פרופ' מירה זכאי ומרינה לויט, ובהדרכתה השלים את לימודיו באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. הוא הופיע כסולן עם התזמורת הקאמריות של תל אביב, רמת גן והרצליה, הקאמרטה הישראלית ירושלים, תזמורת הבארוק ירושלים והסימפוניית ירושלים רשות השידור,

הסימפוניית של חיפה וראשון לציון, סימפונט רעננה והסינפוניטה הישראלית באר שבע.

איתן היה ממקימי "נביאי הקווינטה", הרכב גברים המתמחה במוסיקה עתיקה, עמו הופיע והקליט בשוויץ וזכה עמו במלגת קרן שרת אמריקה-ישראל (2006/7). דרורי כסולן זכה במלגות קרן שרת אמריקה-ישראל (2006-2011) ובמלגות קרן רונן, קרן בוכמן-היימן והמכון הישראלי לאמנויות הזמרה (2010-2012).

רפרטואר איתן דרורי כולל את **דידו ואניאס והמלך ארתור** של פרסל, מיסות וקנטטות של באך (ביניהם תפקיד האוונגליסט ב**יוהנס פסיון**), **משיח, ישראל במצרים וחגיגת אלכסנדר** להנדל, **סטבט מאטר** של היידן, **נישואי פיגרו, חליל הקסם, רקוויאם ומיסה בדו מינור** למוצרט, **הנער והקסמים** של ראוול, **סטבט מאטר** של דבוז'אק, **אליהו** למנדלסון, **מיסה דה גלוריה** של פוצ'יני, **מיסה חגיגית קטנה** מאת רוסיני, **מיסה קריאוז'ה** של רמירז, **העטלף** של שטראוס, **ערבית לשבת** של בראון, **שיר השירים** מאת לברי ותפקיד דניאל בדרמה המוסיקלית הימי-ביניימית **מחזה דניאל**.

נח בריגר החל להתמקצע במוסיקה מאוחר יחסית, בהגיעו לגיל 33. אז החל - במקביל לעבודתו כיועץ ארגוני - ללמוד באקדמיה ע"ש רובין בירושלים ולשיר באופן קבוע במקהלה של מכללת לוינסקי; שנתיים מתום לימודיו החליט להתמסר כל כולו לשירה. פרס סילברמן ומלגות של המכון הישראלי לאמנות

הזמרה, קרן שרת, קרן התרבות אמריקה-ישראל וקרן מתמידי סייעו לו להשתלם בארצות הברית.

נח הופיע עם התזמורות המובילות בארץ ובהן הפילהרמונית הישראלית בניצוח מהטה ודודמל. כמו כן עבד עם הבימאים פרנקו זפירלי וג'אנקרלו דל-מונקו.

באופרה הישראלית גילם בריגר את **אכילס ביוליוס קיסר** (הנדל), **לפורלו בדון ג'ובאני** (מוצרט), **הידראו בארמיד** (גלוק), **דון פרננדו בפידליו** (בטהובן), **ג'לקוקה בשיקוי האהבה** (דוניצטי), **פיורלו בהספר מסוויליה** (רוסיני); מאת פוצ'יני - **שונאר בלה בואם, אנג'לוטי בטוסקה**, **ג'אני בג'אני סקיקי** והנסיך ימדורי **במאדאם בטרפליי**; משל אופנבך - **אגממון בהלנה היפה** וקרספל ושלמיל **בסיפורי הופמן**; כמו כן גילם את **דנילו בהאלמנה העליזה** של להאר, את **לוינאס במסע אל תום האלף** של ברדנשווילי ואת המפקד ואת רב חובל **בהילד חולם** מאת שוחט.

ברפרטואר הקונצרטי של בריגר: **משיח** להנדל, **בריאת העולם** של היידן, **התשיעית** של בטהובן, **והרקוויאמים** של מוצרט, פורה, ברהמס וברוקנר. הוא הופיע בגרמניה, צרפת, ארה"ב ואיטליה.

האנסמבל הקולי החדש

גיא פלץ

שרה פוקס

אבנר בירון

רובן גזריאן

שרון קס

הרקוויאם של פורה

אבנר בירון מנצח
שרה פוקס סופרן (אנגליה)
גיא פלץ בריטון (ישראל)
האנסמבל הקולי הישראלי / מנהל מוסיקלי: יובל בן עוזר

- דביסי סירינקס
- בריטון הארות
- ראמו קטעים מסוויטות 1 ו-2 מתוך "האינדיאנים האצילים"
- פורה רקוויאם

תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות

יום ו', 11.10.13 בשעה 13:00; מוצ"ש, 12.10.13 בשעה 20:30
יום א', 13.10.13 בשעה 20:30
ירושלים: אולם הנרי קראון
יום ג', 15.10.13 בשעה 20:00
אריאל: היכל התרבות
יום ד', 16.10.13 בשעה 20:00
חיפה: אודיטוריום רפפורט
יום ה', 17.10.13 בשעה 20:00
עכו: אולם הקונסרבטוריון
מוצ"ש, 19.10.13 בשעה 21:00

אופקים חדשים

רובן גזריאן מנצח (ארמניה-גרמניה)
שרון קס קלרינט (ישראל)

- צ'רלס אייבז סימפוניה מס' 3 ("פגישת המחנה")
- דבוז'אק רביעייה מס' 12 ("האמריקנית")
- בפה מז'ור, בעיבוד לתזמורת כלי קשת
- מוצרט קונצ'רטו לקלרינט בלה מז'ור, ק' 622
- מסנה מדיטציה מתוך "תאיס"
- בעיבוד לקלרינט ולתזמורת כלי קשת ברה מז'ור

ירושלים: אולם הנרי קראון

יום ג', 10.9.13 בשעה 20:00
רחובות: אולם ויקס במכון ויצמן
יום ד', 11.9.13 בשעה 20:30
תל אביב: מוזיאון תל אביב לאמנות
יום ה', 12.9.13 בשעה 20:30

אדג'ו מאסטוזו - אלגרו קון ספיריטו / מינואט וטריו / קונצ'רטנה: אנדנטה גרציוזו /
רונדו: אלגרו מה נון טרופו / אנדנטינו ברה מינור / מינואט ושני טריו / פינאלה: פרסטו
כ-45 דקות

את קונצרט ראשית העונה הזאת עיטרנו בסרנדה מס' 10 של מוצרט ואת קונצרט הנעילה - בסרנדה מס' 9 שלו. מיסת בטהובן מעניקה לנו היום את מנת הקודש וסרנדת מוצרט - את עינוג החול.

תריסר סרנדות הותיר מוצרט, חמש מהן תוצרי השנים 1774-1778, הנעדרות סימפוניות. הסימפוניה זוכה בימינו למוניטין גבוה מזה של הסרנדה, המתקשרת בתודעתנו עם זימרת מחזרים תחת חלונה של נחשקת. אך לא כך היה בימי מוצרט: רבות מן הסימפוניות היו בזמנו אטרקציות נלוות לקונצרטים קוליים, ואילו הסרנדות היו יצירות כליות המוזמנות מראש לרגל אירוע ספציפי, כגון כיבודו של רם-מעלה. הסרנדה, הקרויה לפעמים גם "דיברטימנטו" (כלומר "בידור") או "נוק(טורנו" (מוסיקת לילה), נועדה להתנגן בחוצות, בערבים ובלילות נעימי מזג.

את הסרנדה התשיעית הלחין מוצרט באוגוסט 1779 לרגל טקס הסיום של בוגרי אוניברסיטת זלצבורג, עיר הולדתו. הבוגרים הנרגשים עמדו לחגוג עם מוריהם, הוריהם וידידיהם וכדי ליהנות מאווירה תרבותית אך גם מהנה הזמינו מעם המאסטרו מוצרט בן ה-23 סרנדה. מוצרט הלחין יצירת שבעה פרקים, כנהוג בסרנדות, ותזמר אותה לאנסמבל גדול יחסית, שצליליו עשויים להגיע לאוזני ציבור מתכנסים גדול: שני חלילים, שני אבובים, שני בסונים, שתי קרנות, שתי חצוצרות, חלילון (פלאוטונו: חליל פיקולו או חלילית סופרנינו),

קרן דואר, טימפני וכלי קשת. קרוב לוודאי שכלי הקשת הכבדים והטימפני התמקמו במקום של קבע על הבימה ואילו כמה מנגני הכלים הניידים הצטרפו אל האנסמבל ונטשוהו לפי הצורך.

הפרק הראשון נפתח במבוא אטי וחגיגי וכעבור פחות מדקה זה מפנה את מקומו לפרק סונטה-אלגרו נלהב ושופע מרץ. **המינואט הראשון** הוא מחול חביב משולש-משקל מעוטר בטריו ובו נגינות סולו של חליל ושל אבוב. **בקונצ'רטנה**, אנדנטה בסול מז'ור, צמדי החלילים, האבובים והבסונים ופה ושם גם כלי הנשיפה של מתכת חוגגים ברפליקות סולניות, בדיאלוגים, בקונגים ובקדנצה רבת משתתפים, ואילו **הרונדו**, אף הוא בסול מז'ור, מזכיר מאוד בפתיחתו את הסרנדה האחרונה של מוצרט, "מוסיקת ליל זעירה", שתיכתב בווינה בקיץ 1787. עד כאן - קל ועליז וחביב. **האנדנטינו** מחולל בסרנדה מטמורפוזה עמוקה: את מקום העליצות תופס אופל מלנכולי, אפילו טראגי. **במינואט השני** החביבות חוזרת. בטריו הראשון שלו הפלאוטונו מנגן נעימה חמודה באוניסונו עם כלי הקשת ובטריו השני קרן דואר פוצחת בתרועה או בשירה לירית (תלוי באינטרפרטציה), **והפינאלה** משיב אל הסרנדה את התלהבותו של הפרק הראשון, בשצף מאמץ-אצבעות ובמרוץ עוצר נשימה.

אשר לקרן הדואר: מתברר שמרגע מסוים בהיסטוריה נאלצו דוורים במרכז היבשת

האירופית לקנות להם ידע נוסף לידיעת קרוא וכתוב ונהיגה בכרכרה: הם נתבקשו ללמוד לתקוע בקרן דואר, כלי נטול שסתומים. תרועת הקרן הייתה נחוצה משני טעמים: האחד - האנשים ציפו בכליון עיניים למכתביהם ולחבילותיהם והתרועה הזעיקה אותם אל בית הדואר והאחר - כרכרות הדואר דהרו במהירויות עצומות ואף ניתנה להם זכות קדימה על פני כרכרות אחרות, ולכן שימשה התקיעה גם כסירנה למשתמשי הדרך. עד היום מופיעה קרן הדואר מפותלת הקנה על תיבות הדואר ועל בתי הדואר ולא רק בגרמניה ובאוסטריה, אלא בכשלושים מדינות אירופיות, מאוקראינה ועד ספרד, מנורווגיה ועד מלטה.

המנגינה ששילב מוצרט בעבור קרן הדואר פשוטה דיה כדי לאפשר נגינתה בכלי נטול שסתומים. לקרן היער המנגינה גבוהה מדי ואם אין בנמצא קרן דואר או קרן יער קטנה (ועל כן "גבוהה"), ניתן להשתמש בחצוצרה או בפליגלהורן. לקונצרט הזה גייסנו קרן דואר של ממש, בעלת שלושה שסתומים סובבים* וממוזגת תרבויות: היא יוצרה בגרמניה המזרחית, נתגלתה - כקישוט על התקרה - בחנות כלי נגינה ביפאן וכדי לזכותה בגובה הצליל הרצוי צורף לה קטע צינור קטן ממזגן תל אביבי.

זה הזמן לעשות מנוי לקאמרטה

סדרת "כלים ועוד" (6 קונצרטים):

בה יבוצעו בין השאר הסימפוניה מס' 4 מאת מאהלר, קונצ'רטו לקלרינט ק' 622 וקונצ'רטו לפסנתר מס' 9 מאת מוצרט, סימפוניה מס' 1 מאת בטהובן וטנגו מאת פיאצולה. בסדרה יתארחו סולנים רבים: אדמר קסטיניידה, שרון קם, אירה ברטמן, דואו גורפינקל, איתמר זורמן, יובל שפירא, חמי רודנר, מאיה בלזיצמן וכן זוכה תחרות רובינשטיין לשנת 2014.

על הקונצרטים ינצחו: שו צונג, רובן גזריאן, וכטנג קחידזה, נעם צור ואבנר בירון, מנהלה המוסיקלי של התזמורת.

פרטים מלאים על התכנית באתר:
www.jcamerata.com

לרכישת מנויים לירושלים ולתל אביב:
1-700-55-2000

בימים א'-ה': 09:00-20:00

ביום ו': 09:30-13:30

30
שנות מצוינות

ה"מיסה סולמניס"* שיצר בטהובן בערוב ימיו נחשבת לאחת משתי פסגות מוסיקת הקודש האירופית, לצד המיסה בסי מינור של באך. המיסה בדו שנשמע היום קדמה ל"סולמניס" בח"י שנים ובה בטהובן שואף עדיין להיצמד לעקבי מורו היידן. שאיפתו נתממשה חלקית בלבד ודבר זה קומם את מזמין היצירה, אך העשיר אותנו.

שש שנים, מדי ספטמבר, נהג הנסיך ניקולאוס אסטרהאזי השני לקבל מידי היידן מיסה חדשה לכבוד "יום השם" של הנסיכה מריה, רעייתו. ב-1802 תש כוחו של היידן והנהוג פסק ובשנת 1806 הציג הנסיך את חידושו לבטהובן. בעבור המלחין הצעיר הייתה 1806 שנה ברוכת יצירות**:
"שלוש רביעיות "רזומבסקי", סונטת פסנתר, הסימפוניה הרביעית, קונצ'רטו לכינור ועוד הושלמו אז וההתלהבות הכתה גלים בכל בירות אירופה. להזמנת אסטרהאזי נענה בטהובן ברצון ובחשש. הוא ידע כי הסוגה חדשה לו וכי יישפט באמות המידה של קודמו הדגול. בספטמבר 1807 הבכירה המיסה בקפלת אסטרהאזי באייזנשטאדט ותגובת ניקולאוס-מיקלוש: "בטהובן ידידי, מה זה רקחת לנו כאן?!" ולרוזנת אחת כתב:
"המוסיקה של הבטהובן מגוחכת וסרת טעם... אני כעוס ומתבייש".

גערת הנסיך שילחה את בטהובן הנעלב בחרי אף אל מחוץ לארמון. הוא ביטל את ההקדשה, נמנע מלתת את הפרטיטורה למזמין ולימים הוציאה למוציאים לאור והקדישה לרוזן קינסקי. בסוף 1808 שמע אותה קהל ווינאי

רחב ב-Theater an der Wien והגיב בחיוב. מנדלסון התרשם ממנה ביותר וניצח עליה בדיסלדורף ב-1837 במלאת עשור למות בטהובן. עובדות אלה ומוניטין המיסה מאז מצדיקות את המלחין ולא את המזמין. את תגובת היידן לא נדע, אך הנה מה שכתב הביוגרף שלו על הנסיך מיקלוש השני:
"הוא היה אוטוקרט ממש כסבו, אך נטול חינו, חביבות והבנתו העמוקה במוסיקה".

ובכן, מה רקח לנו כאן בטהובן? בהבדל ממיסות קודמיו, שהיו בנויות אריות סולנים, קטעי מקהלה וקטעים אינסטרומנטליים ביניהם, במיסה הזאת יש אינטגרציה, כביכול יצר רומן ולא לקט סיפורים: רביעיית הסופרן-אלט-טנור-באס משולבת בתוך מארג המקהלתי-תזמורתי כך, שעל ידי קונטרסטים של צבע, מרקם, נפח ודינאמיקה, המוסיקה מעמיקה את הבעתיות הטקסט הלטיני. כבר כאן (ועוד ביתר שאת ב"מיסה סולמניס") בטהובן יוצק לתוך המיסה את מאבקיו הפנימיים ואת הזדקקותו לשלווה ולרוגע.

הפרק הראשון מולחן בצורת הסונטה: הקירייה הפותח בדו מז'ור הוא האקספוזיציה, קטע הכריסטיקה הוא הפיתוח (מרוקם בטרצה) והקירייה המסיים שב "הביתה" אל הטוניקה. בטהובן אמר על הפרק כי הוא "ביטוי לאמונה עמוקה ולרגש כן של קבלת הז'ין".

גלוריה דברי הלל עולצים של המקהלה מקיפים ליבת תחנונים מרכזית אטיית, המושרת בשילוב סולנים-מקהלה-תזמורת

והסיום Cum Sancto Spiritu הוא פוגה, כנהוג אצל היידן ואחרים.

הקרדו בנוי משלושה קטעים, אלגרו קון בריו, אדג'ו ואלגרו מה נון טרופו. הסולנים נכנסים לפעולה רק בתחילת הקטע האמצעי, בו בטהובן מדגיש פראזות חשובות בכרומטיות ובהרמוניות לא שגרתיות. התגשמות ישוע בבשר וסבלו מידי פילטוס מוצגים במהלכים יורדים ובצלילי עומק, והמראתו השמימיה - במוטיבים עולים. ולסיום שוב פוגה - להמחשת העולם הבא ותחיית המתים.

בפתיחת **הסנקטוס** הקדושה מובעת בשירה שלווה ואילו תיאור "מלוא כל שמים וארץ כבודך" מפורט, כדבעי, בצלילים תוססים קונטרפונקטיים. **הבנדיקטוס** כרוך בעקבי הסנקטוס ושניהם נחתמים בפוגת "הושע־נא במרומים".

אגנוס דאי המינורי והתפילתי רצוף ניגודים של סולם ודינאמיקה. הבקשה הכנועה לחמלה מפנה מקום לייחול אופטימי לשלום. ובאותה מוסיקה ענוגה שבה פתח, בטהובן אף מסיים.

*solemnis בלטינית טקסי, חגיגי. הביטוי באנגלית הוא High Mass ובגרמנית Hohe Messe. השם מטעה במקצת, כי בטהובן הלחינה מלכתחילה למען השומע הקונצרטי ולא לכנסייה.

**בטהובן היה עמלן קשה: כדי שלא יירדם נהג לטבול את ראשו במי קרח, ויש הסוברים כי הדבר תרם להתחרשותו בגיל צעיר.

Et ex Patre nātum ante omnia sæcula.
Deum de Deō, lūmen de lūmine,
Deum vērum de Deō vērō.
Genitum, non factum,
Cōsubstantialē Patrī,
Per quem omnia facta sunt.
Quī propter nōs hominēs
Et propter nostram salūtem
Dēscendit de cælis,
Et incarnatus est de Spīritū Sāctō
Ex Mariā Virgine:
Et homō factus est.
Crucifixus etiam prō nōbīs
Sub Pontiō Pilatō,
Passus et sepultus est.
Et resurrēxit tertiā diē,
Secundum Sc̄riptūrās,
Et ascendit in cælum:
Sedet ad dexteram Patris.
Et iterum ventūrus est
Cum glōriā iūdicāre
Vivōs et mortuōs:
Cujus rēgnī non erit finis.
Et in Spīritum Sāctum,
Dominum et vivificāntem,
Quī ex Patre Filiōque prōcēdit.
Quī cum Patre et Filiō simul adōrātur
Et cōglōrificātur,
Quī locūtus est per Prophetās.
Et ūnam, sāctam,
Catholicam et Apostolicam Ecclēsiam.
Confiteor ūnum baptisma
In remissionem peccātorum,
Et expectō
Resurrectionem mortuōrum,
Et vitam ventūrī sæculi.
Amen.

קיריה
אדון, חַנְנִנו
משיח, חננו
אדון, חננו

גלוריה
כבוד במרומים לאלוהים.
ובארץ שלום באנשי רצונו הטוב.
אנו מהללים אותך,
אנו מברכים אותך,
אנו סוגדים לך,
אנו מפארים אותך.
אנו מודים לך
עבור כבודך הרב.
האדון האלוהים, המלך השמימי,
האל האב הכל יכול;
האדון הבן היחיד, ישוע המשיח;
האדון האלוהים, שה אלוהים, בן האב.
אתה הנושא חטאת עולם, רחם עלינו;
אתה הנושא חטאת עולם,
שמע תפילתנו;
אתה היושב לימינו של האב,
רחם עלינו.
מכיוון שאתה לבדך הקדוש,
אתה לבדך האדון,
אתה לבדך במרומים, ישוע המשיח.
עם רוח הקודש בכבוד אלוהים האב.
אמן.

קרדו
אני מאמין באלוהים אחד,
האב הכל יכול,
בורא שמיים וארץ,
כל הגלוי וכל הסמוי.
ובאדון אחד, ישוע המשיח,
בן יחיד לאלוהים,

Kyrie
Kyrie eleison
Christe eleison
Kyrie eleison

Glōria
Glōria in excelsis Deō.
Et in terrā pāx hominibus bonæ voluntātis.
Laudāmus tē,
Benedicimus tē,
Adōrāmus tē,
Glōrificāmus tē.
Grātiās agimus tibi
Propter magnam glōriam tuam.
Domine Deus, Rēx cælestis,
Deus Pater omnipotēns;
Domine fili unigenite, Jesū Christe;
Domine Deus, Agnus Deī, Filius Patris.
Quī tollis peccāta mundi, miserere nōbīs;
Quī tollis peccāta mundi,
Suscipe dēprecātiōnem nostram;
Quī sedēs ad dexteram Patris,
Miserere nōbīs.
Quoniam tū sōlus sāctus,
Tū sōlus Dominus,
Tū sōlus Altissimus, Jesū Christe.
Cum Sāctō Spīritū in glōriā Deī Patris.
Amen.

Credō
Credō in ūnum Deum,
Patrem omnipotēntem,
Factorem cæli et terræ,
Vīsibilem omnium et invīsibilem.
Et in ūnum Dominum Jesum Christum,
Filiū Deī unigenitum,

סנקטוס
קדוש, קדוש, קדוש,
אדון אלוהי צבאות;
מלוא כל שמים וארץ כבודך.
הושע־נא במרומים.
ברוך הבא בשם האדון.
הושע־נא במרומים.

אגנוס דאי
שה האלוהים, הנושא חטאת עולם,
רחם עלינו.
שה האלוהים, הנושא חטאת עולם,
רחם עלינו.
שה האלוהים, הנושא חטאת עולם,
תן לנו שלום.

Sānctus

Sānctus, Sānctus, Sānctus,
Dominus Deus Sabaoth;
Plēnī sunt cœli et terra glōria tuā.
Osanna in excelsis.
Benedictus quī venit in nōmine Domini.
Osanna in excelsis.

Agnus Deī

Agnus Deī, quī tollis peccāta mundi,
Miserēre nobīs.
Agnus Deī, quī tollis peccāta mundi,
Miserēre nobīs.
Agnus Deī, quī tollis peccāta mundi,
Dōnā nobīs pācem.

אשר נולד מן האב לפני כל הדורות.
אל מאל, אור מאור,
אל אמת מאל אמת.
לא נברא כי אם מולד,
עצמו עצם האב,
ועל ידו נעשה הכל.
בעבורנו, בני האדם,
ולמען ישענו
ירד מן השמיים,
ונהיה בשר מרוח הקודש
ברחם מרים הבתולה:
ונעשה אדם.
נצלב למעננו,
בימי פונטיוס פילאטוס
סבל ונקבר.
וביום השלישי קם לתחייה
כדבר הכתוב,
ועלה השמימה:
והוא יושב לימין האב.
ושוב ישוב
בהוד לשפוט
את החיים ואת המתים:
ולא יהיה קץ למלכותו.
אני מאמין ברוח הקודש,
האדון, המחיה,
הנובע מן האב ומן הבן.
לו סוגדים ולו נותנים יקר -
כלאב וכלבן,
והוא אשר דיבר בפני הנביאים.
אני מאמין בכנסייה האחת,
הקדושה, הכוללת והשליחית.
ואני מכיר בטבילה האחת
למחילת החטאים,
ומצפה
לתחיית המתים,
ולחיי העולם הבא.
אמן.

בסדרה זו התזמורת נפרדת משניים מן הנגנים שהיו עמה
כעשרים שנה ועתה הם יוצאים לגמלאות:
ארנולד קוביליאנסקי, הקונצרטמייסטר הוותיק
ומיכאל יאבקר, נגן הווילולה.
בהזדמנות זו, ומעט באיחור, ברצוננו להיפרד גם מן הכנרת
סוולטנה גופמן, שעזבה את התזמורת לפני כשנה.

אנו מאחלים להם הצלחה ובריאות טובה ובטוחים כי נמשיך
ונראה אותם מגננים בתזמורת כנגנים אורחים גם בעתיד.

Holy and Earthly

SEASON 29 2012
2013

Avner Biron conductor
Daniella Lugassy soprano
Na'ama Goldman mezzo-soprano
Eitan Drori tenor
Noah Brieger baritone
The Gary Bertini Israeli Chamber Choir
Music Director: **Ronen Borshevsky**

● **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756-1791)
Serenade for Orchestra no. 9 (Post horn)
in D Major, K. 320

Intermission

● **Ludwig van Beethoven** (1770-1827)
Mass in C Major op. 86

Cover photo: Old town square in Prague.
Tyn Cathedral, monument of reformer
Jan Hus and passers-by. The square is
a UNESCO World Heritage Site.

Tel Aviv / Tel Aviv Museum of Art
Saturday, June 22 2013 at 21:00
Sunday, June 23 2013 at 20:30
Thursday, June 27 2013 at 20:30
Friday, June 28 2013 at 13:00

Jerusalem / Henry Crown Hall
Tuesday, June 25 2013 at 20:30

Karmiel / Performing Arts Center
Wednesday, June 26 2013 at 20:00

Program Notes: Benny Hendel **Design:** Hagit Maimon

The Israel Camerata Jerusalem

Music Director and Founder: **Avner Biron**

Composer in Residence: **Josef Bardanashvili**

The musicians

*principal player **assistant principal

1st Violin

Arnold Kobiliansky*
Natalie Sher*
Carmela Leiman**
Michael Boyaner
Pavel Galaganov
Sophia Kirsanova
Roman Yusupov

2nd Violin

Étienne Meneri*
Eduard Reznik**
Michael Kontsevich
Zina Levin
Keren Lipker

Viola

Michael Plaskov*
Doron Alperin
Boris Rimmer
Andrei Shapelnikov
Michael Yavker

Cello

Yefim Eisenstadt*
Marina Katz*
Zvi Orleansky*
Alexander Sinelnikov**

Bass

Dmitri Rozenzweig*
Genadi Litvin

Flute

Esti Rofé*

Oboe

Muki Zohar*
Ori Meiraz

Bassoon

Mauricio Paez*
Kristijonas Grigas

French Horn

Alon Reuven*
Adrian Aroyo Solis

Trumpet

Marat Gurevich

Guest musicians: Matan Dagan, violin; Na'ama Neuman, flute; Ilya Schwartz, Alex Gurfinkel, clarinet; Ram Oren/Dmitry Levitas, trumpet and post horn; Yoav Lifshitz, timpani, Iris Globerson Hirsch, organ.

Board of Directors and Members of Association

*Member of the board

Prof. Ruth Arnon*, Chairman
Jacob Aizner*
Dr. Hanan Alon

Shimshon Arad
Prof. Avi Ben Basat
Robert Drake

Izaak Elron*
Eli Eyal
Prof. Menachem Fisch*

Prof. Benny Geiger*
Yair Green*
Prof. Moshe Hadani*

Prof. Uri Karshon
Nissim Levy
Baruch Shalev*

Administration

General Manager: Ben-Zion Shira
Administrative Manager: Michael Kontsevich
Producer and Librarian: Abigail Sandler

Marketing Manager: Ittai Shickman
Sales: Dagan Feder
Stage Manager: Valery Aksyonov

Legal Advisor: Adv. Ami Folman
Accountant: Sarit Yitshaki

Office: 13 HaHagana St. (HaGiv'a HaTsarfati) Jerusalem | Tel: +972-2-5020503 Fax: +972-2-5020504
Internet: www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

The Orchestra is supported by: The Ministry of Culture and Sport | The Municipality of Jerusalem
The Marc Rich Foundation | and by the generous support of various donors.

SEASON 29 2012
2013

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM
MUSIC DIRECTOR: AVNER BIRON

HOLY AND EARTHLY